

Özler

KUZHEY TÜRKİYE - KASTAMONU GRANİTOİD KUŞAĞI : PALEOTETİS'İN YİTİMİNE BAĞLI İLK YAY PLÜTONİZMASININ ÜRÜNÜ

(Kastamonu granitoid belt of northern Turkey : First arc plutonism product related to the subduction of the Paleo - Tethys)

O. Yılmaz ve D. Boztuğ Geology, 1986, 14, 179 - 183

Yay plütönu karakterli, Orta Jura yaşlı pek çok granitoid plütönu kuzey Anadolu'da Paleotetis kenet zonunun kuzeyinde bir kuşak oluşturmaktadır. Bu plütönlər burada, Kastamonu granitoid kuşığı olarak adlandırılmıştır. Bir bölgesel jeolojik konum

içinde yorumlandıklarında, Paleotetis okyanus kabuğunun kuzeye doğru yitimine bağlı olarak mägmatizma sonucunda oluşmuş olabilecekleri gösterilebilir.

* * *

İLMİĞİN İLMİKLENMESİ : ALP - AKDENİZ BÖLGESİNİN JEOTEKTONİĞİ

(Looping the loop : geotectonics of the Alpine - Mediterranean region)

W. J. M. Van der Linden Geol. Mijnbouw, 1985, 64, 281 - 295

Alp-Akdeniz sistemi, büyük ilmikler içinde uzanan ve Atlantik Okyanusu ile Orta Doğu arasında bükülen, az sayıda süreksizlik gösteren bir Afrika ve Avrupa orejenik kuşığından oluşmaktadır. Bu kuşakların ya da böyle anılan oroklinlerin evrimi ve biçim bozumu, Mesozoyik ve Senozoyik sırasındaki Afrika ve Avrupa levhalarının görelî evrimini öngörmektedir. Deniz, Triyas'ta başlayan bir gerilim ötesi konumda açılırken bu kurdelaların Akdeniz'in iki

yanından birindeki edilgen kıtasal kenarların içerisinde oluştuğu göz önüne alınmaktadır.

Kurdelalar çökel havzalarını burarken, içlerinde daha sonra çevreleri üzerine itkilenecek (üzerleyecek) ve çökel ve ofiyolit napları olarak yerleşecek diyapirik tarzda sıkıştırılmalar olmuştur. Orojenezler, oroklinlerin izostatik yükselimiyle ve içleri boşalmış ve aşınmış diyapirlerin çökmesiyle sonlanmıştır.

* * *

DOĞU AKDENİZ'DE ÇARPIŞMA SÜREÇLERİ

(Collisional processes in the eastern Mediterranean)

Z. Ben-Avraham ve A. Nur Geol. Rundsch, 1986, 75/1, 209 - 217

Doğu Akdeniz'de Erastotenes ve Anaximander deniz dağlarının Kıbrıs yayı ile çarpışması, doğu Akdeniz havzasının küçük boyutundan ileri gelen özel bir tektonik konum içinde sonuçlanır. Çarpışmanın sonucu olarak, Afrika levhası ve Avrasya levhası arasındaki hareket kuzey Afrika edilgen kenarı boyunca

ca itki faylanmasını getirir. Kıbrıs yayı boyunca levha sınırındaki gerilimin, kuzey Afrika'nın doğusunun edilgen kenarı boyunca bir önceden var olan fay zonunun yeniden etkinleşmesine neden olarak güneye doğru taşınmış olabileceği görülür.

* * *

DENİZ DÜZEYİNİN İŞARETÇİSİ OLARAK AKDENİZ'İN FOSİL MOLLÜSKLERİ

(Fossil Mediterranean molluscs as sea level indicators)

G. W. Richard Geol. Mag., 1985, 122 (4), 373 - 381

Gelgit arasındaki mollüsklerin, tüm dünyada kıyılarda benzer konumlarda ya da zonlarda ortaya

çıktıkları bilinmektedir. Bununla birlikte, fosil kaydında korunmuş olan bu dağılımların yayılımı hak-

kında az şey bilinmektedir. Bu çalışma, Akdeniz'deki canlı ya da ölü gelgit arası mollüsklerin şimdiki deniz düzeyiyle bağlantısını tanımlamayı denemekte ve bu bilgiyi, Kuvaterner kıyı çizgilerinin oluştuğu konumu yorumlamakta kullanmaktadır.

Fosil kaydında zonlanma modellerinin korunması, ölüm sonrası taşınma, kopma ve kabuk gerecinin gömülmesinden etkilenmektedir. Bu gibi tafonomik değişimler hesaba katılarak kabuk taşınmasının ve

dalgalar ile tek yönlü akıntılar altında gömülmesinin deneysel çalışmaları yapılmış ve güncel kıyılar üzerindeki ölü mollüsklerin dağılımı canlıların dağılımıyla karşılaştırılmıştır. Bazı türlerin güncel kıyılarda dolgulandığı sıklık kaydının ve benzetmeyle fosil kaydında korunmalarının (Likelihood) olasılığı ortaya konmuştur. Böylece fosil kıyı çizgilerindeki ölü topluluklar geçerli bir biçimde geçmişteki deniz düzeyleriyle bağıntılıdır.

—oO—

Haberler

ISPARTA IV. MÜHENDİSLİK HAFTASI

Akdeniz Üniversitesi Isparta Mühendislik Fakültesi tarafından düzenlenen IV. Mühendislik Haftası 5-9 Mayıs 1986 tarihleri arasında yapılmış ve Türkiye'deki 11 farklı üniversiteden 87 araştırmacı çeşitli mühendislik bilimlerindeki bildirimleri ile katılmışlardır.

Jeoloji oturumlarında 23 bildiri tartışılmış, bunun dışında yaklaşık 30 adet poster bildiri izleyicilere sunulmuştur. Jeoloji bildirimleri genel olarak, uygulamalı jeoloji, genel jeoloji ve petroloji ve maden yatakları oturumları içinde düzenlenmiştir. Bildirimlerin konularındaki çeşitlilik ve ayrıntılı çalışmalar sonucu tartışmaya sunulmuş olmaları IV. Mühendislik Haftası'nın bilimsel düzeyini oldukça yükseltmiştir. Tüm oturumlar çok sayıda meslektaşlar ve öğrenciler tarafından izlenmiştir. Hafta sonunda Oymapınar barajına teknik bir gezi tertiplenmiştir.

IV. Mühendislik Haftasına Isparta dışından katılan araştırmacılar tüm hafta boyunca ilgililerce çok güzel bir düzenlemeyle ağırlanmışlardır. Bu konuda Isparta Mühendislik Fakültesinin IV. Mühendislik Haftası Düzenleme ve Yürütme Kurullarının gösterdikleri ilgi ve özen tüm katılanlar tarafından beğeniyle karşılanmıştır. Öte yandan Isparta halkının, çeşitli kuruluş yönetici ve personelinin IV. Mühendislik Haftasına sahip çıkmaları ve düzenlemenin en iyi biçimde gerçekleşmesi konusunda göstermiş oldukları gayret ve misafirperverlik her yönüyle övgüye değerdir.

IV. Mühendislik Haftası düzenlemesi, başından sonuna kadar tüm yönleriyle diğer kuruluşlarımızın örnek olabilecek niteliktedir.

Cahit HELVACI (Dokuz Eylül Üniv.)

* * *

28. ULUSLARARASI JEOLOJİ KONGRESİ

Uluslararası Jeoloji Kongresi (IGC)'nin 28. toplantısı ABD'nin başkenti Washington'da 9-19 Temmuz 1986'da toplanacak. Toplantının evsahipliği Ulu-

sal Bilimler Akademisi ve Geological Survey tarafından üstlenilecek. Kongrenin bilimsel programını yerbiliminin temel ve uygulamalı her konusundaki sempozyumlar, oturumlar ve poster sunuları oluşturacak. Disiplinler arası sempozyumlar, yerbiliminin pek çok sorununa geniş boyutlu çok disiplinli yaklaşımlar sağlayacak. Kaynaklar, kirlenme, jeolojik felaketler ve toprak kullanımıyla ilgili oturumlarda, toplumsal çıkışların çeşitliliği arasından jeoloji bilimlerinin giderek önem kazanan rolü vurgulanacak. Oturumlar öncesi ve sonrası için Alaska ve Hawaii de içinde olmak üzere bütün ABD'de yaklaşık yüz saha gezisi planlanmaktadır. Ayrıca 40 kısa kurs ve çalışma grupları toplantısı da yapılacaktır. Kongrenin ilk bütçesi 4,5 milyon dolar olarak tahmin edilmektedir. Kayıt, geziler, gösteriler ve çeşitli satışlar yoluyla bunun karşılanması düşünülmektedir. Deniz aşırı ülkelerden gelecek öğrencilerin desteklenmesi için katkılar aranmaktadır. Amerikan Petrol Jeologları Derneği (AAPG) kongrenin yürütülmesine katkı koyacak ve Amerika Jeoloji Kurumu (GSA) çeşitli konularda kongreye destek sağlayacaktır. İlk duyuru 1986 sonunda ABD'deki belli başlı yerbilim örgütlerine üye tüm yerbilimcilere, dünya çapındaki büyük örgütlere ve kurumlara gönderilecek. Bu konuda «Secretay General, International Geological Congress, P.O. 1001, Herndon, VA 20070, USA» adresine yazılabilir.

* * *

ÇOK KABA PARÇALARIN ADLANDIRILMASI

Çok kaba taneli kayalara ilişkin yeni bir sınıflama K.A. Sundell ve R.B. Fisher (California Üniv., Santa Barbara) tarafından önerilmiştir (Geology, 1985, vol 13, No 10). Bu sınıflamada çapı 10 m den büyük olan parçaları % 1 den çok içeren kayalar tanımlanmaktadır. Yeni terimleri, volkanik yer kayması ve moloz akması dolgularındaki çalışmalar sırasında gerek duyulmuştur. Parçalar, boyut ölçeğinin alt ucundaki çökel kayalar ile öteki uçtaki tektonik unsurlar arasında yer alır. Araştırmacılar, hareketin